

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับเวลาตั้งแต่ก่อน ปีพุทธศักราช 2540 ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเฟื่องฟูขึ้นอย่างรวดเร็วมาก มีการทำธุรกิจในหลาย ๆ ด้าน จนมีการขนานนามว่า ยุคทองสบู่ แต่หลังจากปีนั้น ล่วงเลยมาเศรษฐกิจของประเทศก็ประสบปัญหาเศรษฐกิจวิกฤต เกิดปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจติดตามมามากมาย การประกอบธุรกิจจำนวนมากต้องลดขนาด ลดพนักงาน จนถึงการยุบเลิกกิจการ เนื่องจากประสบ สภาพการณ์ขาดทุน เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างใหญ่หลวง ต่อประชาชน ผู้ใช้แรงงาน ผู้ประกอบธุรกิจ ฯลฯ ซึ่งพากันขนานนามช่วงเวลาดังกล่าวเป็นยุคทองสบู่แตก เหล่าอาณาจักรต้องประสบปัญหาความฝืดเคืองทางเศรษฐกิจไปด้วย เมื่อเวลาผ่านไปเศรษฐกิจเริ่มกลับมาฟื้นตัวดีขึ้นกลับคืนมาตามลำดับ จนเมื่อประมาณปีพุทธศักราช 2550 เหตุการณ์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นซ้ำอีกครั้งแต่ครั้งนี้เกิดขึ้นทั่วโลก จากราคาน้ำมันที่ถีบตัวขึ้นสูงอย่างรวดเร็ว ผลที่ตามมาคือราคาสินค้าต่าง ๆ พากันขึ้นราคาอย่างต่อเนื่อง สภาพการถูกเลิกจ้าง การลดอัตราค่าจ้าง แรงงาน การลดวันเวลา การทำงาน เกิดขึ้น ในภาคการเกษตร ราคาพืชผลทางการเกษตรประสบปัญหาราคาคต่ำ ตลาดการค้าเกิดการปิดตัว การสั่งซื้อขายสินค้าในทุกภาคธุรกิจเกิดการชะลอตัว จนเกิดความเดือดร้อนกันไปทั่วหน้า

การประกอบธุรกิจนั้นมีสิ่งประกอบอยู่ด้วยกันหลายประการ เช่นเงินทุน ตัวผู้ประกอบการ เครื่องมือเครื่องจักร วัตถุดิบ การตลาด ฯลฯ แต่เมื่อเกิดสภาวะดังกล่าวสิ่งที่ต้องทำเป็นอันดับแรกคือการหาทุนมาเพื่อพยุงฐานะของสถานประกอบการเพื่อความดำรงคงอยู่ของตนเอง และสถานประกอบการ การแสวงหาแหล่งเงินทุน ทั้งในระบบและนอกระบบสถาบันการเงิน กรณีกู้ยืมเงินในระบบสถาบันการเงิน สถาบันการเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยวิธีการขอสินเชื่อจากสถาบันการเงินนั้น ๆ หากการกระทำในวิธีการดังกล่าวการประกอบธุรกิจยังดำรงคงอยู่ได้ชำระหนี้สิน สินเชื่อยังกระทำได้โดยไม่ติดขัด แต่หาก เหตุการณ์ไม่เป็นไปตามคาดหวัง การชำระหนี้สิน สินเชื่อ จะติดขัดไม่เป็น ไปตามที่ได้ตกลงกับสถาบันการเงิน ปัญหาที่จะติดตามมาคือ

การติดตามเร้งรัดหนี้สิน ซึ่งจะกระทำโดยเจ้าหน้าที่เร้งรัดหนี้สินของสถาบันการเงิน หรือในปัจจุบัน มีการจัดตั้งบริษัทที่เข้ามารับงานในการติดตามเร้งรัดหนี้สินแทนสถาบันการเงิน โดยมีความ

SPU CHONBURI

มุ่งหวังความสำเร็จในงานเป็นที่ตั้ง ในระหว่างการติดตามเร่ร่อนหนี้สิน จะมีการดำเนินการทางศาล คือการฟ้องร้องเพื่อเรียกร้อยมูลหนี้คืนจากลูกหนี้ควบคู่กันไปด้วย จนในปัจจุบันมีการจัดตั้งบริษัท รับซื้อหนี้สินต่อจากสถาบันการเงินและธนาคาร ซึ่งบริษัทเหล่านี้จะนำวิธีการต่าง ๆ มาเพื่อติดตาม ทวงหนี้ ตั้งแต่ โทรศัพท์หาตัวลูกหนี้ หาญาติลูกหนี้ หรือเพื่อนร่วมงาน โดยไม่เลื อกวันเวลาและ สถานที่ มีการข่มขู่ ใช้อาวุธไม่สุภาพ หรือใช้ข้อความในจดหมาย ไปรษณียบัตรด้วยข้อความที่ไม่ เหมาะสม มีทั้งคุกคาม ต่อว่า คุกคาม เหยียดหยาม มีการเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ตลอดจนถึงการ หลอกลวงลูกหนี้และผู้เกี่ยวข้องว่า หากยังไม่ชำระหนี้สินให้ครบถ้วน จะมีการดำเนินการทาง กฎหมาย ทางศาล ซึ่งจะมีการอายัดทรัพย์สิน การยึดทรัพย์สิน การถูกดำเนินการทางคดีอาญาถูกคุมขัง การ จำคุกการใช้ข้อมูลอันเป็นเท็จนี้ทำให้ลูกหนี้เข้าใจผิด ซึ่งโดยมากจะ มีกล่าวอ้างว่าเป็น สำนักงาน บริษัทกฎหมายทนายเร่ร่อนหนี้สินซึ่งได้รับมอบอำนาจจากเจ้าหนี้ การกระทำดังกล่าวเริ่มทวีความ รุนแรงขึ้นตามลำดับโดยไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ขาดความเหมาะสมทางจริยธรรมเป็นการละเมิด ต่อสิทธิของประชาชนสร้างความเดือดร้อนรำคาญให้แก่ลูกหนี้ตลอดไปจนบุคคลรอบข้างที่ไม่มี ส่วนเกี่ยวข้อง การแอบอ้างเป็นบุคคลที่มีอำนาจในการติดตามทวงหนี้ การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัว การเปิดเผยการเป็นหนี้ของลูกหนี้ต่อสาธารณชนทั้งที่บ้านพักอาศัยที่ทำงานเพื่อมุ่งประจานให้ ลูกหนี้ได้รับความอับอายเสื่อมเสียชื่อเสียง จนดูเหมือน เป็นอาชญากรทางการเงินจนถึงเป็นการขัด กับหน้าที่การงานหรือมีการออกหนังสือเวียนแบบหนังสือของทางราชการ มีถ้อยคำที่เป็นการข่มขู่ เช่น คำเตือนให้ชำระหนี้ครั้งสุดท้าย อนุมัติพนักงานภาคสนามออกติดตามหนี้เตรียมรับหมายศาล ตรวจสอบที่ทำงาน ตรวจสอบภูมิลำเนา หนังสือสำคัญทางคดี อนุมัติดำเนินคดีเลขที่ ... อนุมัติฟ้อง ฯลฯ ซึ่งในเนื้อความจดหมายดังกล่าวจะกล่าวถึงจำนวนหนี้สิน ดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าวาง ศาล ค่าดำเนินการ ค่าทนายความ โจทก์ จำเลย ค่าดอกเบี้ย จนกว่าจะดำเนินการชำระหนี้เสร็จสิ้น เพื่อให้ลูกหนี้เกิดความเกรงกลัว ตลอดจนการ นำกำลังคนมาข่มขู่ในลักษณะต่าง ๆ อาทิเช่นส่งคน แต่งตัวมิดชิดมาติดตาม คูบริเวณที่พักอาศัย หน้าโรงเรียนของลูกหลาน หน้าทำงาน หรือถึงขั้นทำ ร้ายร่างกายตลอดจนวิธีการอื่นอีกมากมายที่วิญญูชนคนธรรมดาจะไม่พึงกระทำต่อกัน ซึ่งวิธีการ ต่าง ๆ ที่ได้กล่าวยกตัวอย่างมาข้างต้นล้วนเป็นการกระทำที่ ผิดกฎหมายและละเมิดสิทธิของบุคคล อย่างเห็นได้ชัดเจน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการ ผิดนัดชำระหนี้เงินกู้สถาบันการเงิน
2. เพื่อศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับเสรีภาพในการทำสัญญา กู้เงิน และการคุ้มครองผู้บริโภค
3. เพื่อศึกษาหลักกฎหมายของประเทศไทย และต่างประเทศที่เกี่ยวกับการผิดนัดชำระหนี้เงินกู้
4. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ ปัญหากฎหมาย ที่เกี่ยวกับการผิดนัดชำระหนี้เงินกู้ยืมจาก สถาบันการเงิน
5. เพื่อการศึกษาและค้นคว้าหาแนวทาง เสนอแนะ ที่เหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไข ปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผิดนัดชำระหนี้เงินกู้ของสถาบันการเงินและแนวทางในการที่ ลูกหนี้ที่จะปฏิบัติเพื่อจะสามารถปลดตัวลูกหนี้ให้หลุดพ้นจากการเป็นหนี้สิน

สมมติฐานของการศึกษา

ผลกระทบจากพิษความผันผวนของสภาพ เศรษฐกิจ ทำให้ลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบดังกล่าว ไม่สามารถที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนด ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ การติดตามทวงหนี้จึงติดตามมาโดยวิธีการที่ไม่เป็นธรรมและขัดต่อ อกกฎหมายที่มีอยู่แล้วจึงเกิดขึ้น โดยที่มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวทั้งทางแพ่ง ทางอาญา ยังไม่สามารถดูแลแก้ไขปัญหา และบังคับใช้ได้อย่างได้ผล จึงเป็นข้อพิจารณาว่าถึงเวลาที่สมควรที่จะมีกฎหมาย เฉพาะขึ้นเพื่อใช้เป็นกลไกในการกำกับดูแลการติดตามทวงถามหนี้ของเจ้าหนี้และผู้รับช่วงในการติดตามทวงถามหนี้สินด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่ไม่เป็นธรรมและที่ขัดต่อกฎหมาย ดังนั้นการร่างพระราชบัญญัติการติดตามทวงหนี้ถามหนี้อย่างเป็นทางการ พ.ศ.2550 จึงเป็นความหวังหนึ่งในการแก้ไขปัญหาค่าความขัดแย้งระหว่างลูกหนี้ และเจ้าหนี้ให้บรรเทาเบาบางลงอันจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทั้งสองฝ่ายได้ เพราะเมื่อมีการติดตามทวงถามหนี้ที่ถูกต้องลูกหนี้มีโอกาสได้ชำระ หนี้ได้อย่างเป็นธรรมและครบถ้วน การดำเนินธุรกิจก็จะสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น อันจะนำพาให้เศรษฐกิจของประเทศทวีกระเตื้องขึ้นสู่ภาวะปรกติดีขึ้นตามลำดับอันจะก่อประโยชน์ให้กับประเทศชาติต่อไปในภายภาคหน้า

ขอบเขตของการศึกษา

มุ่งเน้นศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการกำกับดูแลการติดตามทวงถามหนี้ที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กฎหมายอาญาพระราชบัญญัติต่าง ๆ ตลอดจนแนวคิด ทฤษฎี และกฎหมายของต่างประเทศในเรื่องดังกล่าวเพื่อนำมาเป็นแนวทางมาเปรียบเทียบกับเนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติการติดตามทวงถามหนี้ซึ่งเป็นธรรม พ.ศ. ... เพื่อค้นหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขในการ ผิดนัดชำระหนี้เงินกู้ธนาคารพาณิชย์ที่กำลังเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดปัญหาในทางเศรษฐกิจในปัจจุบันเป็นอย่างมาก และหาแนวทางที่ลูกหนี้สามารถที่จะชำระหนี้กับเจ้าหนี้ได้อย่างครบถ้วน โดยยึดหลักความเป็นธรรมเป็นหลักในแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้ธุรกิจสามารถ ดำเนินต่อไปด้วยดี อันจะก่อ ประโยชน์กับ ผู้บริโภคและ เศรษฐกิจของประเทศชาติต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary research) เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากหนังสือตำรา บทความ เอกสารประกอบการพิจารณากฎหมาย รายงานการพิจารณาของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง สารนิพนธ์และวิทยานิพนธ์ ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมทั้งเอกสารต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทฤษฎี แนวคิด บทความ เอกสารประกอบการพิจารณากฎหมาย รายงานการพิจารณาของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนงานเขียนและ Website ของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ข้อมูลจากสำนักงานประสานงานลูกหนี้แห่งชาติ โดยเน้นการศึกษาทำความเข้าใจโดยการพิจารณาวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวคิดทางกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ ในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมายเกี่ยวกับการทวงถามหนี้เป็นธรรม กรณีตัวอย่างการรับโอนหนี้ของสถาบันการเงินต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาแนวทางการ แก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับสถาบันการเงินในการโอนหนี้เพื่อสิทธิเรียกร้อง โดยอาศัยหลักกฎหมายและหลักความยุติธรรมและวิจัยหาข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายเรื่องดังกล่าวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1 เพื่อทราบความเป็นมาและความสำคัญของปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการผิดนัดชำระหนี้เงินกู้สถาบันการเงิน

2. เพื่อทราบ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับเสรีภาพในการทำสัญญา เงินกู้ และการคุ้มครองผู้บริโภค
3. เพื่อทราบหลักกฎหมายของประเทศไทย และต่างประเทศที่เกี่ยวกับการผิดนัดชำระหนี้เงินกู้
4. เพื่อทราบผลวิเคราะห์ปัญหากฎหมายที่เกี่ยวกับการผิดนัดชำระหนี้เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน
5. เพื่อทราบการศึกษาและค้นคว้าหาแนวทาง เสนอแนะ ที่เหมาะสมเพื่อนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผิดนัดชำระหนี้เงินกู้ของสถาบันการเงิน และเป็นแนวทางในการที่ลูกหนี้ที่จะปฏิบัติเพื่อจะสามารถปลดตัวลูกหนี้ให้หลุดพ้นจากการเป็นหนี้สิน

นิยามศัพท์

หนี้ หมายถึง ความผูกพันที่มีผลในที่มีผลในทางกฎหมาย ซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้ชอบที่จะได้รับชำระหนี้อันมีวัตถุประสงค์เป็นการกระทำหรืองดเว้นการกระทำ หรือส่งมอบทรัพย์สินจากบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ลูกหนี้

ดอกเบี้ยในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ค่าตอบแทนของปัจจัยการผลิตประเภททุน และความหมายของดอกเบี้ยในทางการเงินตามทฤษฎีปริมาณเงินกู้ (Loadable funds theory) คือราคาที่คุณกู้ยืมจ่ายให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเป็นค่าประโยชน์ทางการเงิน หรือเงินที่คุณกู้ยืมต้องจ่ายชำระให้แก่ผู้ให้กู้ยืม เนื่องจากได้นำเงินหรือสิ่งของมีค่าของผู้ให้กู้ยืมไปใช้ประโยชน์โดยสัญญาว่าจะชำระเต็มมูลค่าในวันที่ครบกำหนด โดยทั่วไปดอกเบี้ยคิดเป็นร้อยละของเงินต้น เรียกว่า ดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ย หมายถึง ค่าตอบแทนแห่งการแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้านำในปัจจุบันกับสินค้านอนาคตซึ่งเหมือนกับทฤษฎีราคาทั่วไป หรืออัตราดอกเบี้ย คือค่าตอบแทนอันเกิดจากการแลกเปลี่ยนระหว่างสินค้านำในปัจจุบันกับสินค้านอนาคต

ยืม หมายถึง สัญญาซึ่งคู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า ผู้ให้ยืม ส่งมอบทรัพย์สินของตนให้อีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า ผู้ยืม ได้ใช้ทรัพย์สินนั้น โดยมีกำหนดเวลาหรือไม่ได้กำหนดเวลาไว้ก็ได้และผู้ยืมต้องคืนทรัพย์สินที่ยืมให้แก่ผู้ให้ยืม

การกู้เงิน หมายถึง สัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียนว่า ผู้กู้ได้ขอยืมเงินจำนวนหนึ่งตามที่กำหนดไว้ จากบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้ให้กู้ เพื่อผู้กู้จะได้นำเงินจำนวนดังกล่าวไปใช้ สอดคล้องกับ ประสงค์ และผู้กู้ตกลงว่าจะคืนเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่ผู้กู้ตามเวลาที่กำหนดไว้โดยผู้กู้ยอมเสียดอกเบี้ยแก่ผู้ให้กู้ ตามอัตราที่ตกลงกันไว้เป็นการตอบแทน

SPU CHONBURI